

מסורת הש"ס

(א) וירי מן חופי שביעית
סוף פ"ד. (ב) וירי למתא.
(ג) ב"ק ק"א. (ד) וירי מן חופי
הסוגיא. (ה) וירי מן חופי
מדינת בני ישראל. (ו) וירי מן חופי
(ז) וירי מן חופי.

תורה אור השלם

1. ויהיה שבת הארץ
לכל האכלה לך
ועדך
ולשביבך
ולחושבך
הגרים עמך.
ויקרא כה' י

הגהות הב"ח

(א) נ"ב אמרו למנוח אחר
לקטו.

מוסף רש"י

שביעית עשירי. שלם המטה
בשנה ונקטת בשליש
מתקשרת מן שנה שלישית.
מקרא ופסוקו רבנן מעשר דריהס
ליגל על כל מנה. הרי
היינו עומד לזנוק עיקל ממוס
מפרט לה. קדושת שביעית
קמיחא קדושתן. (ד"ה י"ג)
שבתו הולכי מן לענין
שפיר לאכלה לך. וכן
אילנות אלא אחר שנה
שלגלי על כרק. המעשרות
המשנות כדרי השנים שיה
לרשותו של משיטה מעשר
ראשון ועל וכן שביעית
אלא שלשית מעשר ראשון
ומעשר ועל ואלא מנה
בשנה ונקט בשלישית
בשאר אילנות אחר המטה
ובאכילתו אחר לקיטת כריש
קדושתן. (ד"ה י"ג)
שביעית
מאן דבר שמייה. קדושת
לזינון עובד דרמייה אלא
איכא מאן דפליג (ד"ה י"ג).
אחריו אחר לקיטת
למעשר. למען תישן
ולענין שיה נמכת
לשלישית ולא שביעית
לרביעית. ואחר הוציאה
לשביעית. בן הפקר בין
שביעית וקדושת אילנות. ומה
לשביעית נמכת לשביעית
הפקדה הוא פטורה מן
המעשר. דלילי לענין
מעשר בשאר שני שנים
אולי היה רבנן בחר לקיטה
לכך חס וישן ומעשר שני
ומעשר על מנוס דרבי
ליגל על כל מנה כריש.
הכי מפרט בשמעתא
קמיחא קדושתן. אל
לשאר דברי שיה לזיל
בחר מנה. (ד"ה י"ג).
שגבבן לחוביה. למען
תתן מתנתא. אלא למת
החייב. (ד"ה י"ג). אין
בהן מיעו קדושת
שביעית. ויהי מהן אף
למחר וכן ביעורו. (ש"ס).
שהנאחו וביעורו שיה.
דבר ששנתו הנאחו לכה
מן העולם. (ש"ס). יצאו
עצים. (ש"ס). ויענין
שנשכח נחלים הוא הדין
עיקר האתן. (ש"ס). והא
איכא עצים דביעורין.
שמאלין כגון אילנות
לשמן. כדרי ויהי
וענין שיה חיובו עלייהו
שביעית. (ש"ס). מהם עצים
להפקה וכן בעמורין. ואל
לשאר הלך ענין שיה
ומשקלה לל מן עלייהו
שביעית. (ש"ס). ועצים
להפקה תנאי היא. אלא
למחר מהם ענין להפקה
עליון ענין שביעית

שבעים לקיטו עשורו. שלם חנט בשנה שיה שמעשויה מעשר
ראשון ומעשר שני ונקט בשלישית לשמיטה שמעשויה מעשר
ראשון ומעשר שני ומעשר רבין מעשר שלישי ואילו שאר אילנות
שחנטו פירוניהן בשניה ונקטו בשלישית ומעשרין מדין שניה.
ולענין מעשר השנה אחריו וירקו וירקו וירקו וירקו
למעשר פירות האילן וירקו וירקו וירקו וירקו
ומעשר גורן ויקב דאורייתא ונגורן
ויקב ילפין כרש"ל השנה (דף י"ג).
שמעשר אחר השנה שהביאו שליש
מקרא ופסוקו רבנן מעשר דריהס
אגורן ויקב מה גורן ויקב מיוחדים
שגדילים על רוב מים דהיינו מי
גשמים ומעשרין לשנה שעברה אף
כל הגדילין על רוב מים כגון פירות
האילן ומעשרין לשנה שעברה ילאו
ירקות שגדילין על כל מים שמעשרים
לשנה הנכחה ואחריו נמי גדל על כל
מים כירק: לכל דבר. אף למעשרות:
הוא דאמר. תנא דמתי' דמקפיד
אלאמרו: (ד"ה י"ג) כי פלי טעמא
דקתי ורבותיה נמנו כזאשא ואמרו
אחריו אחר לקיטה בין למעשר בין
לשביעית: טעמא דלולב כר שיש
כו'. קושא היא כלומר עיקל אחר
היינו עומד לזנוק עיקל ממוס
דבר שיה הוא הא שביעית הוא
אסור ופסקא מיהא שלובי שביעית
קדושת שביעית נוהג בהו שלא
ליקב בדמיהן חלוק ועלית: שגבבן.
שכינתא לחורן: למוכה. לשון מחבול:
לקטן לאכילה. למחלל בהמה: שאני
הסס. גבי עלי הסקה להכי לא
נוהגין בשביעית דאמר קרא
והיתה שנת וגו' ומשמע לכס לכל
זרכיס וכחי לאכלה למימרא דאין
מומר ליהנות מפירות שביעית אלא
הנחה הדומה לאכילה: שהנאחו
וביעורו שיה. כלומר שהנאחו וביעורו
שמתקשר מן העולם כאין ככחה כגון
סיכה ומהיה והדלקת הנדר. ומהן
דרשה נמי ילפין שאין שביעית נוהג
אלא בפרי העומד להנחות הללו
האין מידרש קרא והיתה שנת הארץ
נוהגת כמה שלם לאכילה שהנאחו
דומה לאכילה: ילאו עלי הסקה
שהנאחו אחר ביעורו. משמעו
נחלים אופין בהן אכל לולב עיקר
הנאחו לכד את הבית הוא

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

מ.

עין משפט
גר מצוה

זה א מיי פ"ה מהל'
משפט ער ה' ה'
(טושי"פ י"ד מ' שלם פתי'
קטו):
צו ב מיי ש' ופ"ד מהל'
שמטה הללס י"ג:
צו ג מיי פ"ה מהלסמ'
שמטה הללס י"ג:
צו ד מיי ש' ה' י':

רבינו חננאל

הדניא נמנו ונמנו באושא
אחריו אחר לקיטה בין
למעשר בין לשביעית. כבר
פירשנו זה הענין כולו
בראש השנה לפיכך לא
הוצרכו להאריך בכאן.
ומקשרו וכן לולב כפרי
הוא דמיקשר לה בכין
ששית שנתו לשביעית.
עין הוא. וכן אין בין
קדושת שביעית. דהנין עלי
קנים ועלי גפנים שגבבן מן
השדה. ליקטן לאכילה יש
בהן קדושת שביעית.
לענין אין בהם מוסס
קדושת שביעית. ושעין
שאני התם דאמר קרא
לכס. ואמר קרא לאכלה.
כלומר לא יונהג לכס
שביעית אלא לאכילה.
(ו) בענין דומיא אכילה
לכס. ודורן המאכל י"ג א:
האכילתן ללעיס ולכרס
המאכל בלעפתו מותרת
אכיל. וביין שביעית
במתיבי נהנה חנו מן
המאכל בלעפתו. ותבעי
אורי הפרי (באחר).
נמצאת הנאחו ונת ביעורו
כאין כהא. והיו פי'
הנאחו וביעורו וכל
דבר שהנאחו וביעורו
כיהו. קדושת י"ג א:
קדושת שביעית' תלה
עליו. ואף על פי שאינו
נאכל. והוא ענין ליהנות
ממנו כדרי האכילה.
שישיה ככל אדם. יצאו
עצים שהנאחו אחר
ביעורו. כלומר אין הפת
נאפת ואין התבטיל
מבטיל אלא אחר שיה
העצים. הנה ביעורו קודם
להנאחו. לפיכך אין
קדושת חלה על העצים.
ודיחין והא איכא עצים
שהנאחו. פי' דשכחין
להתחמם. וכדכתיב
ויסכחו בכנדיים ולא חס
ולתרגומין ולא שחין
ליה. כלומר עצים ששישיה
בהן המדרור להתחמם.
שבעת הלקטין הוא
מתחמם בהן. ומצאת
הנאחו ונת ביעורו כיהו.
ולמה אין קדושת שביעית
חלה עליהן. ודחי רבא
סחם עצים דביעורין
שחין. פי' עצים דשכחין
תחת התבטיליו על הנור
לאפתו בו אח הפת
שפיריה. לאסוקי לולב
דלא להסקי עמוד
והנאחו בעת ביעורו.
לפיכך יש בו קדושת
שביעית. ומשום שהוא בן
ששית שנתו שגבבן לשביעית
שרי לוביה. וסחם עצים
להפקה עומדים ואין
מוחרין כשביעית אלא
משום שהנאחו אחר ביעורו
תנאי היא. והתניא אור.
מוסרין פירות שביעית
למשרה ולכבייה. פי' כגון
פירות שפולגין ומוכסין
בהן. כגון הבדית ויבוא
בגן. בשביעית אסור.
מחיי טעמא דהיה לכס
(ד"ה) לאכלה. בענין לכס
דמיא דלאכלה. מה
לאכלה בעת הנאחו

מרכזה

מחברין אף לכס כינא להיות ביעורו בעת הנאחו. (לאסוקי משרה ששורין בו הפשתן. וכבייה). שמתכסין ומחללין
אחר ביעורו. ונמצאת הנאחו אחר ביעורו ואסור. וכן העצים. ור' יוסי מתיי. וייק לכס לכל זרכיס דאפי' משרה וכבייה.
והוא דרכיב לאכלה למעטי מלוגמא.

אליעזר אי בחר לקיטה כרנן גמליאל נהג בו שני עשורין אלמא
דמאן דאמר בחר לקיטה אפי' דנגמר פרי (כנר) דהרי חנט בשבט
של שנה שעברה ולא נלקט עד שבט אחר ושמה אחריו חלוק
משאר פירות לפי שדרכו לעמוד באילן שאים ושלא שים וכל זמן
שמתקיים צוילין גדל בכל שנה ושנה
אי נמי צוילין בשבט של שנה
שעברה וימנן דאין נגמר גדולו עד
שבט אחר וימחא שמהא דנקט רבי
וימנן פ"ק דר"ה (דף י"ג) גבי אחריו
אפילו כיה וענשה ככר כלומר דעיי
מי שנה הנכחה גדילה ומיהו כיה
לאו דווקא בעינן דהא רבי וימנן
בחר מטהא אולי ושמה לא השכחא
חנטה בחרתוהי פחות מכותי:
ורבותיהו נמנו באושא. אית
דגרסי פ"ק דר"ה (דף
ט"ו): אחריו אחר חנטה בין למעשר בין
לשביעית וסברי כרבי אליעזר דלעיל
ואי אפשר לומר כן כדמוכה במעמטין
דגרס אחר לקיטה ושלא מחלוקות
דזכר: שגבבן לחובה. יש
לפרש דווקא נקט ויש לפרש אורחא
דמלמחא נקט: לקמן לאכילה.
אי בכתם היא לענין לא היה מועיל
מפרט לאכילה מתי דכזה אע"פ
דמשחן שליקטן להאיר לרנח דאמר
סחם עצים להסקה ושמהא הני סתמייהו
להכי ולהכי הלך חלונין בחר מפרט:
ועצים דהפקה תנאי היא. ודאי. אלא
נהגה בהן שביעית או לא

דאיכא תנא דדריש לכס דומיא
דלאכילה למעוטי כל שהנאחו אחר
ביעורו וממעט עלי הסקה ואיך דלא
ממעט אלא דבר שהנאחו אין שיה
ככל אדם כגון מלוגמא חילוף
ואפיקטיוון כן פירש בקוג'ו' ורבותיהו
היו גורסין וסחם עצים להסקה ניתנו
תנאי היא ופי' בקוג'ו' דטרט עלה
לישכה אלא יטול ונהגול קמא (ב"ק
דף ק"ג). פי' בקוג'ו' חיה לשונו תנאי
היא איכא למאן דאית ליה סחם עצים
להסקה ניתנו ולא חיילה שביעית
ואפילו אע"פ דמשחן ואיכא דסבר
אע"פ דמשחן מיהא חיילה והיינו
תנאי רבנן סברי סחם פירות לאכילה
ניתנו ומחילת עלייהו קדושת שביעית
כדאמר' דאלל דבר שיה וביעורין
סחם חיילה הלך קנים שלקטן לענין
למשרה ולכבוסה לא מהניא מחשבה למיהו כעלי קנים שלקטן לענין
ומשחן דהכא סתמייהו להכי ולהכי אכל פירות סתמייהו לאכילה
ומשמע יריתן חיילה קדושה עלייהו ומו לא מהניא מחשבה לשקועי
למשרה ולכבוסה דאין נוהגין בקדושת שביעית וגבי עצים נמי סחם
עצים להסקה ניתנו ולא חיילה אפילו אע"פ דמשחן ור' יוסי סבר
לא אמר' סחם פירות לאכילה ניתנו ומיהא כיה מוסר כעלי
קנים ופגפסי ויהא דלקטן למשרה הוי דבר שהנאחו אחר ביעורו
ולא חל עליה שביעית: יצאו משרה ובכבוסה שהנאחו אחר
ביעורו. שמשמע ששרה הפשתן או הנגדים בין שעה אחת
במצער ואזו הנאחו אינה עד שלש שעות אחריו נגדים כן פי' בקוג'ו'
ומיהא דכהגול קמא (ב"ק דף ק"ג) וכן העצים. ור' יוסי מתיי. וייק לכס לכל זרכיס דאפי' משרה וכבייה.
הנאחו וביעורו שיה ומהא טעמא הוה ליה לחשזיה הנאחו אחר
ביעורו שביעית בשעת צרכיה ולכבושה אחר כך ולמחר דעני למימר'
והנאחו וביעורו שיה ומהא טעמא הוה ליה לחשזיה הנאחו אחר
ביעורו שביעית בשעת צרכיה ולכבושה אחר כך ולמחר דעני למימר'
והנאחו אינה עד שלשה ימים או ארבעה שיהא הפשתן שרוי:
אין

מרכזה

מחברין אף לכס כינא להיות ביעורו בעת הנאחו. (לאסוקי משרה ששורין בו הפשתן. וכבייה). שמתכסין ומחללין
אחר ביעורו. ונמצאת הנאחו אחר ביעורו ואסור. וכן העצים. ור' יוסי מתיי. וייק לכס לכל זרכיס דאפי' משרה וכבייה.
והוא דרכיב לאכלה למעטי מלוגמא.

מרכזה

מחברין אף לכס כינא להיות ביעורו בעת הנאחו. (לאסוקי משרה ששורין בו הפשתן. וכבייה). שמתכסין ומחללין
אחר ביעורו. ונמצאת הנאחו אחר ביעורו ואסור. וכן העצים. ור' יוסי מתיי. וייק לכס לכל זרכיס דאפי' משרה וכבייה.
והוא דרכיב לאכלה למעטי מלוגמא.

מרכזה

מחברין אף לכס כינא להיות ביעורו בעת הנאחו. (לאסוקי משרה ששורין בו הפשתן. וכבייה). שמתכסין ומחללין
אחר ביעורו. ונמצאת הנאחו אחר ביעורו ואסור. וכן העצים. ור' יוסי מתיי. וייק לכס לכל זרכיס דאפי' משרה וכבייה.
והוא דרכיב לאכלה למעטי מלוגמא.

אילו ענין דמשחן ואיכא למאן דאית ליה ואע"פ דמשחן מיהא חיילה (ש"ס). לא למשרה ולא לכבוסה. אין שורין פשתן
בין של שביעית ובין אף מוכסין נגדים. ריהו סחריה (ש"ס). מי שהנאחו וביעורו שיה. הנחה שיה בשעה שהיה לכה מן
העולם אחת יטול ליהנות מפירות שביעית קודם וכן הדין. יצאו משרה ובכבוסה שהנאחו אחר ביעורו. שמשמע שמטילין
פשתן או נגד בין מתקלף ונכר והנאחו איך אלא עד שלשה ימים ור'. עד שיה הפשתן שרוי כן הנהגה. והיה תנאי. דרבנן
קבר סחם פירות לאכילה וחיילה עלייהו קדושת שביעית. דמאן געיל דכל דבר שהנאחו וביעורו שיה חיילה. הלך אפילו להסקה וכן הדין. ור' יוסי סבר לא
פירות סחם פירות לאכילה ושמעת יריתן חיי' קדושתן ומו לא מהניא מחשבה לשקועי ואחריו אחר ביעורו ואסור. וכן העצים. ור' יוסי מתיי. וייק לכס לכל זרכיס דאפי' משרה וכבייה.
למירע סחם פירות לאכילה ניתנו ומיהא כיה מוסר כעלי קנים ופגפסי. דהיא דלקטן למשרה הוי דבר שהנאחו אחר ביעורו ולא חל עלייהו שביעית כן מלמאי יש לטעות אמרין וכן שמעתי רבנן (ש"ס). אלכספער (ש"ס).